

Svensk
BRANDKÅRSTIDNING
FACKORGAN FÖR SVERIGES BRANDKÅRER

N:o 7.

GÖTEBORG.
Joh. Olssons Eitr. Boktr.
1913.

Juli 1913

Äges af:
Svenska
Brandmänna-Förbundet.
Utkommer en gång i mån.

Redaktör och utgivare:
Öfverbrandmästare
ERIK BLOMGREN,
Göteborg. Tel. 10125 & 71

Prenumerationspris:
Kr. 2: 75 för år. Lösn. 25 öre.
Annonsspriser:
I texten 1 kr., å andra platser 70
öre pr cm. och spalt

Något om själfantändning.

(Fortsättning)

Den första dagen inträffade iugenting, men den andra dagen, som hvar en söndag, mottog jag kl. 10,38 fm. telefonledes ett meddelande från vakten, som underrättade mig om att rök hade börjat visa sig i svartfärgeriet. Genast underrättades en kemist härom, och sedan han anländt, blef af oss gemensamt fastställt, att en rök utströmmade från de balar som lägo underst. Naturligtvis hade förbränningsprocessen inte fortskridit så långt, men detta berodde på, att redan de första små rökmålen blifvit observerade och saken inrapporterad. Sagda balar eller packor, hållande ett mått af 80—90 centimeter i genomskärning och en längd 1 1/2—2 meter, upprullades, hvarvid man i deras midt fann glöd, som vid ringaste luftdrag bildade flammor.

Från och med detta blefvo balarne icke mera uppkastade på hvarandra, utan lagrades de i öppna hyllor och på litet afstånd från hvarandra. Från 1897 tills idag har icke ett enda fall af själfantändning af dylika varor varit att anteckna.

Dessa och många andra fall äro att hänföra till själfantändning, som uppstår genom den värme, som alstras af produkternas egen tyngd och af det tryck som uppstår genom tyngden.

Nu en annan alldaglig art af själfantändning, om hvars uppenbarelse min brandjournal bär vittnesbörd för åren 1895—1899.

Mer än en gång anmälde mina patruller — visserligen blef det efter hvarje fall en längre paus, ty det sattes böter för syndarne — att de i ma-

skinreparationsverkstäderna hade påträffat trälåder med brinnande gammalt trassel, som de gjort oskadligt.

Det fanns ju en mängd af eldsläckningsredskap i dessa verk. Verkmästarena hade väl allvarligt varnat sina underlydande och äfven då och då utdelat bestraffningar, då putsappar och dylikt kringkastats efter arbetstidens slut; men trots detta uppstodo alltjämt nya fall. Nu anskaffades blecklådor, i hvilka det gamla putsmaterielet skulle uppsamlas för att efter arbetstidens slut brännas i pannhusen. Det skedde också en tid, ty hänvisningar härom trycktes och anslogos på alla hörn i lokalerna; men dessa lyddes ej alltid och efter en längre tid var hela historien bortglömd. När så en blecklåda hade blifvit fullstoppad med af oljig järnfilspån beströdd trassel, smörgelduk och dylikt och sedan tilltäcktes, så uppstod ofta själfantändning. Uppmärksammade därpå genom brandlukten funno mästarena morgonen därpå corpus delictis. Ett formligt åskväder brast då löst, hvilket hjälpte för den närmaste tiden men alls icke för den närmast följande gången. Jag bör kanske här anmärka, att 30—40 sådana lådor voro för handen. Om såsom anfördt är, en bleckdosa fullstoppas med trassel, som bemänges med främmande ämnen och sedan tillslutes, så skall man finna, att efter 8—10 timmar lågor slå ut från densamma vid dess öppnande.

Äfven själfantändning ullstoff med därpå följande explosion i väfveriet gaf två gånger anledning till brandkårens utryckning. Visserligen kommo

vi städe för sent, den största skyndsamhet till trots. Vi hade blott att rätta till det hela, ty väfvarena voro så att säga dresserade för sådana fall och visste att ingripa, och äfven här gällde regeln, att den första lilla vattenstrålen, afgifven i rätt tid, är mera värd än sex stora, då det är försent.

I Wiesbaden hade en lackerare oljefaten i sin källare stående på ett lager af sågspån, på det att oljan från otäta fat raskt skulle uppsugas. Detta system all uppnåddes fullständigt, och därtill fick han en vacker dag en liten nätt eldsvada på köpet. Den under faten varande med linolja indränkta sågspånen vardt med tiden hård som torf. Denna iakttagelse hade affärsinnehafvaren längesedan gjort, men han hade icke sört för att den gamla spånen utbyttes mot ny.

Klockan 1/2 6 en morgon skällde gårdshunden energiskt. Husbonden begaf sig ut från sin sängkammare för att lungna honom. Härvid lade han märke till ett klart sken i färgkällaren och svart rök, som bolmade ur fönstren. Att ringa brandkåren var ett ögonblicks verk. Denna fann, sedan man öppnat dörren, att ett af faten äfvensom den spån det låg på stod i ljus låga. Efter släckningens konstaterades, att den där underliggande sågspånskorpan glödde som kol och var så fast, att man vid dess sönderslående måste anlita yxor. Afslikt såg sannerligen denna skorpa ut som torf, den var blott hårdare än sådan och tyngre.

Den sålunda hårdnade med linolja uppblandade sågspånen hade näst antända sig själf, då den icke kunde fördraga det tryck, som utöfvades på den.

Att hö, som inbärgats innan det ännu hunnit torka, likaledes antänder sig själlt genom värme som det alstrar, det är nogsnat känt, och för många landtbrukare har det blifvit till en visa.

Så hade godsägare W. i Langenbielau i Schlesien år 1898 af fruktan för påkommande regn kört in sitt ännu icke alldeles torra hö från ängarne och stoppat sin lada full därmed. Vid middagstid några dagar senare trängde helt plösligt rök ut ur laduguggarne. W., som inte anade något godt, skyndade åstad med sina drängar för att rycka ut höet på gården och fältet. Men o ve! Genom det uppkomna starka lufttrycket blef det lif i glöden och under arbetet slogo flammorna plösligt i höjden. Till all lycka hade fru W. genast vid arbetets början redan alarmerat brandkåren, och på så sätt kunde åtminstone största delen af ladan räddas; höet däremot gick förloradt genom eld, rök och vatten.

I Eh. . . år 1901 kallades brandkåren till en butiksbrand. Brandkåren började släckningen med en slangledning hvarefter elden ansågs begränsad. Men vid besprutandet råkade strålen träffa och afslunga locket till ett bleckkärl i hvilket karbid förförvarades. Därvid blef karbiden våt och följden var, att gaser utvecklades och att dessa gaser se-

dan antändes af en del brinnande papper. Det blef en kraftig explosion.

Brandmanskapet lämnade lokalen som en blix, och befälhafvaren kommanderade ut en ny lelning. Men oakadt man nu använde 2 ledningar, så blefvo lågorna allt starkare och starkare. Slutligen lyckades man dock, att medelst 4 ledningar göra sig till herre öfver elden.

År 1904 blef jag en gång i tillfälle att se säkerhetsanordningar, som vidtagits vid ett kollupplag någonstades i de baltiska provinserna. Man visade mig där flera lika stora högar af engelska stenkol. Dessa högar voro åtskiljda från hvarandra medelst stenmurar, och i hvar och en af högarne gick från toppen till grunden ett järnrör, i hvilket en på ett snöre fästad termometer hängde. Jag lät förklara för mig dessa mått och steg, som inte gärna kunde vara annat än säkerhetsåtgärder mot eldfara och erfor, att man genom att iakttaga den stigande temperaturen i de olika högarne mycket väl kunde förebygga själfantändning. Bara ett år tidigare hade i detta upplag på en månads tid genom själfantändning förstörts för 10,000 rubel kol. Dessa bränder voro omöjliga att släcka, och endast en liten del af lagret hade kunnat undanförslats.

Sammalunda förhåller det sig och med bomullen, hvaraf ju många skeppslaster blifvit lågornas rof. De stora bomullsmagasinens brand i Hamburg, Bremerhafven o. s. v. äro ju tillräckligt bekanta.

Äfven osläckt kalk är en farlig gynnare. Vid en fabrik i Schlesien nedbrann en natt en vagnhall af trä, hvarvid större delen af innehållet äfven följde med. Den gård, hvarpå hallen var byggd, var omgifven af höga murar, hvilket utesluter mordbrand. Trots detta stod skjulet i ljus låga kl. 1 på natten. Under det pågående släckningsarbetet tänkte ingen på, att vid en af skjulets sidor legat en mängd osläckt kalk. Först morgonen kom med klarhet häri. Aftonen före eldens utbrott hade det regnat, och kalken, som låg där utan tak eller annat skydd, hade fått sin beskärda del af vattnet. När sedan vinden tog i, blef kalken brandanstiftare, hvilket bevisades däraf, att den bräddvägg, vid hvilken kalken hade legat, var till största delen nedbränd.

Af ofvanstående framgår att angifvandet af brandorsak icke alltid är någon lätt sak, och säkert är, att själfantändningens område ännu är långt ifrån utforskad.

(Slut)

**Annonsera
i denna tidning!**

Brandmästaretiteln i historisk belysning.

Nedanstående, för »Svenske Skorstensfejaren» af »Historikus» skrifna och för brandkårs-männen synnerligen intressanta artikel, taga vi oss friheten här återgifva:

I »Svenske Skorstensfejaren» n:r 1 för i år har »Titulus» i en artikel »En titelfråga» bl. a. framställt det påståendet, att sotare sedan »urminnes tider benämnas brandmästare» i vissa delar af vårt land, samt vidare, att »denna titel nog kunde vara befogad förr i världen, då sotaremästaren var själskrifven såsom brandbefäl.» Slutligen framhåller »titulus», att det är lämpligt, att sotare, »trots att de äro de, som först innehaft denna titel», afstå från densamma.

Detta påstående, som egentligen är tre olika sådana, innehåller lika många historiska misstag, i det att en historisk undersökning af saken vill gifva till resultat:

att i »urminnes tid» titeln brandmästare ingalunda varit beteckning för sotarne och ej heller för en befälsperson vid brandkären, utan varit en militär titel;

att sålunda sotarne ej kunna göra anspråk på att vara de första innehafvarne af titeln, i det att, då titeln första gången förekommer i svensk lag, den betecknar en befälhafvare — som långt ifrån var identisk med sotaren — vid den värnpliktiga brandkären i Stockholm.

Med beteckningen »urminnes tid» får man väl mena så långt historiska till vår tid bevarade källor sträcka sig. Dessa källor äro stadsrätter, brandordningar, rådsbeslut, lagar och förordningar. Låt oss med dessa källors tillhjälp se, huru med saken förhåller sig!

Vi måste därvid börja med de utländska, ty grunddragen af städernas författning äro af utländskt ursprung och älven i andra stycken måste likhet i förhållanden föranleda många likartade lagstadganden i de svenska städerna och de utländska, men de hafva dock ej blif-

vit använda i sådan utsträckning, att de kunna anses vara begagnade som källor till våra äldsta stadganden.

Den första frågan, som det gäller att besvara, är: hvilken titel hade brandbefäl och sotare i dessa äldsta stadganden?

En af de bästa kända tyska brandordningarne är skriven 1348 för stadens Zwickau. »Brandordning för staden Zwickau.» Denna talar endast om befälhafvare vid brandkären och gifver dessa titeln »haubitman» = »höfvitsman». Om sotning och sotare nämnes ej ett ord. Brandordning för Prag 1350 kallar befälhafvare vid brandkären »Führer» = »ledare», »förmän». Ej håller denna brandordning talar om sotare. På 1400-talet har man hunnit till att beteckna brandbefälet som »furmester», hvilken titel finnes Erlurst brandordning af år 1429. På 1500-talet tycktes beteckningen »Viertelmeister» vara den förhärskande. Lagen bestämde nämligen, att hvarje stad skulle delas i fyra branddistrikt och i hvarje sådant distrikt skulle finnas en »Viertelmeister», som hade att under borgmästares och rådsinseende leda släckningarbetet. Denna titel bibehölls under 1600-talet, såsom framgår t. ex. af Berlins brandordningar den 17 April 1618 och den 15 Juli 1672. I brandordningen den 3 Maj 1707 har man utbytt titeln mot »Feuer-Herrn», men i brandordningen den 31 Mars 1727 har man återgått till det gamla.

Först så sent som i Berlins brandordning den 17 April 1618 talas om en edsvuren »Schornsteinfeiger», men denne är ej identisk med brandbefälet »Viertelmeister», hvilket redan framgår därpå, att den senare skulle kontrollera skorstensfejarens arbete. Samma beteckning för sotare finna vi i brandordningen den 15 Juli 1672 Tit. prim. §§ 10—12 och i brandordningen den 3 Maj 1707, där han kallas »vercydeter schornsteinfeiger» = edsvuren skorstensfejare. I de Österrikiska brandordningarna från denna tid t. ex. för staden Graz den 29 April 1722 kallas sotaren »Rauchfangkehrer» = »rökfångsopare». Samma titel användes i Wiens brandordning 1759. Först så sent som i Polisreglementet för Berlin af den 28 Februari 1787 finna vi titeln »brandmästare». Polisreglementet skiljer mellan: a) förvaltande personal, b) teknisk personal c) biträdande personal. Bland den tekniska personalen märkas brandmästarna och bland den biträdande personalen skorstensfejaremästare med gesäller. Men på denna tidpunkt hade redan i öfver 100 år titeln brandmästare varit använd i Sverige som beteckning på befälsperson vid brandstyrkan.

De äldsta bestämmelserna i vårt land, hvilka tala om en organisation af eldstäck-

Jonserefs Fabrikers Aktiebolag

GÖTEBORG

rekommenderar sina tillverkningar af sprutslangar af prima kvalitet.

8

ningsväsendet och därvid nämna titlar på vissa befattningshafvare, återfinna vi i Magnus Eriksons stadslag utfärdad under åren 1350—1357 och i dess byggningsabalk 22 kap. 5 §, som föreskref, att hvar stad skulle delas i fyra fjärdingar och för hvarje fjärding skulle väljas två »howsmän», en svensk och en tysk, och skulle dessa under borgmästarens och råds inseende med det i deras fjärding boende folket utföra släckningsarbete på eldställe.

Efter slaget vid Brunkeberg 1471 och under intryck af den mäktiga nationella stämning, som efter segern gjorde sig gällande, beslöt Sveriges allmog, att »the wille engeldes tilstedhna at ther schulle nagan utländsk wara j stadz rad owir alt Sverige. Elles sadhe the sigh aldric wilia komma Sweriges herra oc rad til hielp oc usetting om them nagen tiidh til trengde». Detta beslut fattades i Stockholm på »sankt Calixti dag aar efter gudz byrd Tiosandeyrahundredeswingtigiöförste», d. v. s. den 14 oktober 1471. Sälunda skulle båda »howsmännen» vara svenska.

Om sotare och sotning innehåller lagen intet.

Denna stadslag konfirmerades af Konung Gustaf II Adolf den 7 Januari 1618. I en af samma konung den 26 dec. 1619 utfärdad »Stadga om städnas administration och uppkomst i Riket» 11 punkten har den gamla titeln ersatts med »Höfwitsmän». Ej heller i denna stadga talas om sotare eller sotning.

Titeln brandmästare påträffas första gången i svensk lag i den för Stockholm utfärdade brandordningen af den 10 Maj 1661. Af instruktionen för dessa brandmästare framgår tydligt och klart att de ej äro identiska med sotarne, allderstund de skola kontrollera dessas arbete. Någon sotare omnämnes ej i brandordningen, men väl sotning. Enahanda är förhållandet med den följande brandordningen för Stockholm den 10 Augusti 1675 samt med Kongl M:ts Brandordning för staden Jönköping den den 1 September 1692. Den sistnämnda föreskrifver i 1 kap. 3 art. att brandmästarna, skola låta »Borgerskapet två gånger om året sopa alla skorstenar nemligen den siste Martii om Wären samt om hösten den 1 Octobr. och, på det sådant desto eftertryckligare må efterkommas, måste de tillika med Rotmästarna och Stadsens Betiente, som är Byfogden och hans underhafwande, på besagda tider gå hus ifrån hus, gård ifrån gård och granneligen i alle hus och rum efterse, huruwida hwar och en sin skyldighet i det fall fullgjordt».

Någon titel på den person, som skulle utföra sotningsarbetet finnes ej i de anförda förordningarna och ej heller i den mängd

kungl. bref, plakat, memorial och och allt hvad i dessa föreskrifter hette, som rörande eldsvådor och deras bekämpande under 1600- och 1700-talets början utfärdades för Stockholm.

Först så sent som den 26 Juni 1731 finnes en titel angifven på sotaren nämligen i en magistratkungörelse i Landskrona. Där kallas sotaren för: »Natman».

Af det anförda framgår alltså, att titeln brandmästare inkommit i vårt land mellan utfärdandet af Gustaf II Adolfs ofvan anförda stadga den 26 December 1619 och Stockholms brandordning den 10 Maj 1661. Vidare framgår ock, att titeln aldrig varit i de första förordningar, i hvilka den förekommer, använd för sotarne, utan för underbefälet vid brandkären. Sotarnes prioritet till titeln är därmed till fullo vederlagd.

Först en långt senare tid: slutet af 1700-talet och början af 1800-talet har förstätt att uppskatta och värdera sotarens insats i brandskyddet och hans betydelse för brandväsendet. Men det är ej i »urminnes tid», ty det är knappast mer än 150 år sedan, detta omslag till sotarens förmån inträffade.

Men hvarifrån hade man då under tiden 1619—1661 fått titeln brandmästare, hvilket, såsom af det ofvan anförda framgår, kom till användning hos oss tidigare än t. ex. i Tyskland, där, såsom fallet är i Berlin, först 1787 titeln finnes i förordning använd?

Då vi i Tyskland först påträffa titeln, är den en militär titel och har då en diametral motsatt betydelse än den, som den sedermera fick och nu har. På de gamle landsknektarnes tid kallades de officerare för brandmästare, hvilka hade till uppgift att intränga i fiendens land, härja, bränna och brandskatta städer och orter. Dessa »brandmeisters» hade under sig »brandknechte».

Men så småningom skedde en omvandling af begreppet brandmästare. Denna omvandling ledde sitt ursprung från Holland och från en man, som inom brandväsendet städe med stolthet och beundran bör nämnas: Jan van der Heyde. På grund af de utomordentliga förtjänster, som denne man, ursprungligen målare till yrket, inlade om brandväsendets utveckling, blef han af staden Amsterdam utsedd till dess tekniske ledare med titeln brandmästare.

Om denna titel kommit till oss från Holland, vågar jag ej uttala, men omöjligt är det ju ej på grund af det lifliga inflytande, som holländske affärsmän och andra utöfvade på vårt lands utveckling särskildt under Drottning Kristinas regering.

Den tyska litteraturen angifver i hvarje

fall Jan van der Heyde som den förste brandkårsman, som burit titeln brandmästare, samt att han skulle fått denna titel, efter det han upfunnit slangarne. Men då denna uppfinning skedde 1672, så framgår däraf, att titeln då redan både var känd och använd i Sverige. Antagligen förhåller det sig så, att titeln varit äldre i Holland, men först genom Jan van der Heyde blifvit mera bekant i Tyskland, under det den tidigare kommit till oss under dess öfverförda betydelse.

Vid hvilken tidpunkt, som titeln brandmästare i det sydliga Sverige börjat användas såsom titel på sotarne, har jag ej kunnat definitivt fastställa, men af vissa skäl, såsom t. ex. magistratkungörelsen i Landskrona 1731 m. fl., vill det synas, som om det i hvarje fall icke skett före denna tid. Snarare vill det synas, som om titeln, hvilken mig veterligen aldrig varit officiellt d. v. s. i lagar, stadgar och förordningar använd för sotarne, blifvit tagen i bruk i midten af 1800-talet, utan att för detta förfarande någon historisk grundval kan visas.

Tvärtom visar historien, att titeln hörde till brandväsendet, som i sin ordning hämtat den från krigsväsendet. Då sålunda t. ex. Göteborgs brandkår vid dess upprättande eller senare började använda titeln brandmästare för underbefälet vid kåren, hvilket förfaringsätt sedermera vunnit allt allmännare spridning inom vårt land, så var detta ett på basis af historisk tradition fullt berättigadt steg.

Då man nu på brandkårsställ uttryckt en önskan att få för brandkåren behålla denna titel och att sotarne skulle afstå från den, äro dessa önskingar från brandkårens sida, sedda historiskt, berättigade.

Från brandkårens verksamhet under år 1912.

Borås. Brandkåren har under år 1912 varit alarmerad 21 gånger, däraf för eldsvådor eller eldsvådettillbud 15 gånger, för soteld 2 gånger, för skogsbrand 2 gånger och till följd af falsk larmsignal 2 gånger.

Vid eldsvåda har 1 gång använts 7 slangledningningar från 4 brandposter jämte båda ångsprutorna med 5 ledningar, (den 13 och 14 November vid Gummiväveriets brand) 1 gång 3 ledningar från 3 brandposter, 1 gång 3 ledningar från 2 brandposter och 3 gånger 1 ledning från 1 brandpost.

Ångspruta har under året medtagits vid ut-

ryckning 8 gånger och kommit till användning 1 gång.

Sammanlagda längden af under året vid eldsvådor använda slangledningningar har utgjorts 1,593 meter. Största vid eldsvåda använda slanglängd har varit 900 meter.

Brandskadeersättning har af försäkringsgivare utbetalats med 309,780: 80 kronor och hela försäkringsvärdet af den af eldsvåda skadade egendomen har uppgått till 1,538,090: — kronor.

Gefle. Under år 1912 har brandkåren påkallats 31 gånger, nämligen för eldsvådor eller eldsvådettillbud inom staden 15 gånger och utom staden 5 gånger, för soteldar 9 gånger, för kontakt i brandtelegrafen 1 gång och för falskt alarm 1 gång.

Slanglängden, som under året använts till eldsläckning, har utgjort 2,426 meter.

Brandskadeersättningarnas sammanlagda belopp för såväl fast som lös egendom utgör för 13 eldsvådor inom Gefle stad kr. 233,889: 61.

Karlstad. Brandkåren har under år 1912 varit alarmerad 21 gånger, hvaraf för eldsvådor eller tillbud till dylika 14 gånger, för soteld 6 gånger samt för kontakt i brandtelegrafen 1 gång.

Af eldsvådorna hafva 5 varit af den beskaffenhet, att slangledningningar från brandpost behöft användas. I öfriga fall har elden släckts med pytspruta eller annan redskap.

Ångspruta har under året kommit till användning en gång vid eldsvåda.

Största vid eldsvåda använda slanglängd har varit 792 meter och sammanlagt under året utlagd slang 1,888 meter.

I brandskadeersättningar hafva under året utbetalats för eldsvådor inom själva staden 19,568 kronor och för sådana inom förstäderna 54,324: 22 kronor eller tillsammans 73,892: 22 kronor, hvilket utgör kr. 1: 75 för hvarje ett tusen kronors försäkringssumma.

Ledig plats.

Brandsoldat,

kunnig i körning och stalltjänst, erhåller f. o. m. den 1 sept. d. å. fast anställning vid Kalm Brandkår. Löneförmaner: begynnelselön 900—, lönetillägg å 60 kr. f. o. m. 2, 4, 6, 8 och 10 tjänstestären, fri bostad, fri läkarevård, fria skodon, fri uniformsmundering. Vidare upplysningar lämnas af

Brandchefen.

Henrikssons prisbelönta Benzinmotorsprutor

försäljas genom

ALLMÄNNA BRANDREDSKAPSAFFÄREN

E. BERGSTRÖM & C:o. STOCKHOLM K.

Telegramadress: "Ideal".

Rikstelefon 2258.

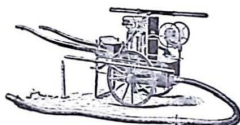
Svenska Brandsläckningsapparaterna RAPID & PUMP-RAPID

försäljas genom

HUGO KNOCHENHAUER, Stockholm.

Telegramadress: Knochenhauer.

Rikstelefon Ö. 320.

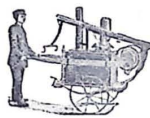

HENRIKSSONS prisbelönta Handkraftsprutor

försäljas genom

Herr. Järn- & Redskapshandlare

samt i parti från fabriken.

Telegraf-adr.:
Sprutbolaget

A.-B. S. HENRIKSSONS Sprutfabrik,
och Mekaniska Verkstad. **STOCKHOLM SÖ.**

Rikstelefr.
6053.

"Då elden är lös."

I en uppsats i senaste numret af Svensk Brandkårtidning, hämtad ur G. M. P., förekommer en lärorik historia om en dam, som hade ett lösörebo, värdt 9,000 kr., men försäkradt för endast 4,000 kr. Vid inträffad brand hade räddats för 4,010 kr., alltså för 10 kr. mer än försäkringsbelöpet, medan resten förstörts. Bolaget och försäkringstagerskan hade alltså ingenting otalt med hvarandra. Hon hade värderat sitt bo till 4,000 kr. och så mycket hade hon ju ännu i behåll; oförsäkrade saker angick inte bolaget, etc.

Man förstår, att förf. icke är försäkringsman eller eljest »inne» i försäkringsförhållandena. I annat fall skulle han vetat, att man i ett fall som detta icke kunnat göra gällande, vare sig att det räddade eller det genom branden förlorade var det försäkrade, utan att försäkringen måste anses sträcka sig lika öfver båda delarne, medförande skyldighet för bolaget att pro rata parte deltaga i förlusten. Regleringen hade därför ställt sig sålunda:

Värde före branden Kr. 9,000, 00

Do efter do » 4,010, 00

Förlust » 4,990, 00

hvari deltaga

Försäkringsbolaget med 4/9 = Kr. 2,217, 78 och

Försäkringshafvaren » 5/9 = » 2,772, 22.

» 4,990, 00.

För Tidningens publik torde det vara af intresse att få kännedom om rätta förhållandet.

Försäkringsman.

En imponerad eldpelare.

Öfver hela jorden göras ihärdiga ansträngningar för att upptäcka nya oljefält. Fyra-hundra millioner fat petroleum ha producerats under ett år; men världen behöfver mer, ty oljan är framtidens drifkraftsbränsle. Dread-noughts kolboxar, fyllda med kol, tillåta fartyget att tillryggalägga ett visst afstånd, men fyllda med olja kunna de föra fartyget fram och tillbaka samma distans.

Ryssland, Rumänien, Birma, Peru och Pennsylvanien har man genomletat, och åtskilliga viktiga fynd ha gjorts i Amerika under de sista åren. En af de märkvärdigaste källor, som upptäckts i Förenta staterna, är

Sänd in meddelande till tidningen!

den som kallas »The Maggie Vanderpool», en stor gasbrunn nära Cancy, Montgomery County, Kansas. Det var genom en händelse denna oljekälla upptäcktes. Den antändes af en blixt år 1906. Det tog fem veckor att släcka lågan, som då den mättes befanns vara 225 eng. fot hög.

Atmosfären vibrerade af lågornas dån på hundratals fots afstånd, och bullret var så döfvande, att samtal var omöjligt inom 200 fots afstånd från källan. Alla order måste gifvas skriftligen eller med tecken. Hettan var så stark, att människornas kläder fattade eld på 50 fots afstånd. Tidningar kunde läsas nattetid på 1/4 svensk mils afstånd från eldpeparen, och bortom området för hettans förstörande verkan slogo träden ut sina blad.

Anmärkningsvärda eldsvådor.

Mariehills sågverk.

Den 29 sistlidne april kl. half 5 på morgonen begärdes hjälp hos Söderhamns brandkår, enär eld utbrutit i en af sågverkets bostadskaserner. Då sågverket ligger omkring 3 km. österut från staden samt på norra sidan af Söderhamnsfjorden, ansåg stadens brandchef det vara förenadt med för stor risk att ditsända ångsprutor och annan för stadens säkerhet nödig brandredskap, hvarför han i stället lät uppbåda ett antal med pumpar och slangar försedda bogserbåtar, hvilka afgingo till brandstället. Brandchefen själf och fem man ur Söderhamns brandkår begäfv sig emllertid äfven dit för att biträda vid släckningen.

I den först antända arbetarekasernen »Stockholm» rasade elden med stor våldsamt och de inneboende kunde med knapp nöd rädda sig. Den eldsläckningsredskap, som stod sågverkets personal till buds, var både usel och otillräcklig, samt utgjordes blott af några små handsprutor och vattenämbar. Elden hade därför inom kort gått öfver till tvenne andra arbetarekaserner, »Peking» och »Petersburg», samt handelsföreningens nybyggda affärslokal, hvilka alla under loppet af ett par timmar nedbrunno, hvarvid ett 20-tal familjer blefvo husvilla.

De till brandplatsen anlända bogserbåtarna lyckades slutligen begränsa elden till de antända byggnaderna och skydda den starkt hotade kasernen »Jerusalem», hvarmed också den stora brädgården räddades.

Ordet fritt.

Till

Redaktionen af Svensk Brandkårs-Tidning,
Göteborg.

Anhålls värdsamt om plats för nedanstående.
Till samling kring vårt förbund och vår tidning, kamrater!

Det är med förvåning, som jag har sett, att en del, såväl enskilda medlemmar som hela föreningar, ha utträdt ur förbundet blott af det skäl, att tidningen blifvit obligatorisk. Jag har svårt att förstå hur detta beslut kunnat ge anledning till en dylik åtgärd, isynnerhet nu, när enighet och samling mer än någonsin äro nödvändiga. Det har från en del håll framhållits att 5 kr. är en så stor summa, så det är svårt att komma ut med densamma, men det är nog endast svepskäl. Jag tror inte, att det finns många brandmän i vårt land, vare de tagit brandtjänsten såsom yrke eller de som arbeta såsom frivilliga, som ej skulle kunna uppoffra denna lilla summa af sin årsinkomst, om blott intresset och viljan finnes. Visserligen äro vi brandmän här i Sverige ganska lågt aflönade, men ingen skall kunna få mig att tro, att det blir bättre genom att slå ifrån sig det enda medel vi ha att komma någon vart med: enighet och upplysning.

En tidning som vår måste vara obligatorisk för att kunna bära sig, såvida ej brandmännen äro så intresserade för saken, att de mangrannt prenumerera på den frivilligt. Men dit är nog långt ännu tyvärr, fastän vi borde komma dit. Ty det är väl det minsta man kan begära af en fackman, i hvad fack han än är, att han håller sin egen facktidning, när en dylik finnes. Om vi ej själfva vilja offra något för att understödja vårt förbund och vår tidning, hvem skall då göra det? Vi kunna ej begära att allmänheten skall visa mera intresse för vår sak än vi själfva. I en sådan sak borde ej småsinne och egoistisk trängsynthet få göra sig gällande. De flesta tycka nog att det är bra att ha en tidning och ställa äfven stora fordringar på densamma. De läsa den gärna, blott det ej kostar något. Är det fråga om någon ekonomisk uppoffring, hur liten som helst, då vill man ej vara med längre, då knotar man. Det är föga hederssamt af kärmedlemmarne att ej kunna uppoffra en så liten summa som 5 kr., för vårt gemensamma bästa, helst som vi alla skulle ha glädje och nytta af det, och denna summa förstöra nog de flesta många gånger om till onyttigare saker än detta.

Nej kamrater! Låt oss samlas kring vårt förbund igen! Låt oss understödja vår tidning genom flitig prenumeration och agitation för densamma! Låt oss betänka, att genom förbundet kunna vi få

ALLMÄNNA BRANDREDSKAPSÅRE FÄREN Stockholm
E. Bergström & Co.
 Gulmedalj Stockholm 1897. Högsta pris Gulle 1901. Statsdiplom Berlin 1901.
 Specialaffär för **Brandmateriel.**

framfört och förverkligat våra önskemål, och tidningen är det enda språkrör hvori vi kunna få dessa framförda till vederbörande.

Ännu finnas föreningar, som ej låtit afskräcka sig af beslutet i Falun, utan troget stå kvar och det är, som väl är, de allra flesta. Heder åt dem! De borde komma dem, som af småsinne och egoistisk trängsynthet svikit sitt förbund, att blygas.

Jag ville härmed uppmana dem som utgått ur förbundet att skriva till Ordf. och begära återinträde f. o. m. nästa års början, ty det ha ni allt att vinna och intet att förlora på. Låt ej småsinne och trängsynthet bli rådande, utan försök att se saken i stort! Vi måste vara vidsynta och se framåt och vara mäktiga en liten personlig uppoffring när det gäller vårt eget och våra kamraters bästa. Vi få ej glömma, att det är ett stort mål vi siktar på, nämligen att höja oss själva och vårt yrke. Men för att vi skola kunna göra detta fordras upplysning och åter upplysning, samt framför allt enighet. Glömma vi detta, då skola vi ovillkorligen stanna i växten, till skada för oss själva och vårt yrke.

S. T—d.

Förbundsangelägenheter.

Som Svenska Brandmannaförbundet erhållit inbjudan från «Norsk Brandfunktionärsförbund», att öfvervara deras 3:e ordinarie landsmöte i Trondhjem den 14—17 Aug. ombedes de brandmän, som kunna antaga denna vänliga inbjudan, att därom snarast underkännas.

Genom utdrag ur föredragningslista här nedan framgår, att frågor af stort allmänt intresse komma att afhandlas. Det vore därför önskvärdt att åtminstone några hade tillfälle att resa.

Ordföranden.

**Dagsorden for Norsk brandfunctio-
nærforbunds 3die ordinærie lands-
møte i Trondhjem
den 14de—17de august 1913.**

10. Fastsættelse av bladets redaktion og forretningsorden

- a) Valg af bladstyre
 b) Ansættelse av chefsredaktor og 2 medredaktorer
 c) Ansættelse av ekspeditor og forretningsfører
 d) Bestemmelse om bladets utgivelsessted
 e) Bestemmelse om bladets omfang og format samt utgivelsestid
 f) Bestemmelse om bladets annonce- og abonnementspris
 g) vedtagelse av regler for bladets administration, redaktion og forretningsførelse
11. Oprettelse av fagskole for brandfunktionærer.
14. Forhøielse av forbundskontingenten i forbindelse med obligatorisk bladabonnement
15. Fællesindkjøb av uniformstøier. (Beretning)
16. Ansættelse og avskedigelsesforholdene
19. Som diskussionstema:
 Arbeide for oprettelse av en maksimal ukentlig tjenestetid

21. Hvad bør gøres for at faa mest mulige ensartede tjenesteforhold inden brandetaten
22. Drøftelse om spørsmålet om fastsættelse av regler for ansættelse av brandvæsnets befal
23. Henstilling fra Trodhjems brandkorpsforening om drøftelse av spørsmålet om at brandvæsnets folk maa faa bedre anledning til at gjøre sig lokalkjendt i større gaarder, bygninger og lagere
26. Ordet fritt.

Eventuelt senere inkomne saker eller forslag vil ikke bli behandlet av styret eller kundgjort i henhold til forbundslovene, men vil bli fremlagt paa møtet under »ordet fritt».

I styret for Norsk brandfunktionærforbund
den 1 juli 1913

A. Hegrenes,
p. t formand.

J. Linde,
p. t. sekretær.

